

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:39
sssjournal.com

pp.3771-3782
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 13/05/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 28/07/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 28.07.2019

ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN KİTAP KAVRAMINA YÖNELİK METAFOR ALGILARI

TEACHERS' AND STUDENTS' METAPHORICAL PERCEPTIONS TOWARDS BOOK

Halil ARSLAN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Pınar ARSLAN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Doç. Dr. Kaya YILDIZ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1621>

Reference : Arslan H., Arslan, P. & Yıldız, K. (2019). "Öğretmen ve Öğrencilerin Kitap Kavramına Yönelik Metafor Algıları", International Social Sciences Studies Journal, 5(39): 3771-3782.

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ortaokul-lise öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kitap kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforları incelemektir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim modeli kullanılmıştır. Çalışmaya 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı II. Döneminde İstanbul İli Avcılar ve Küçükçekmece ilçe sınırları içerisinde yer alan bir ortaokul ve bir lise öğrenim gören 231 öğrenci ve görev yapan 61 öğretmen katılmıştır. Öğrencilerin ve Öğretmenlerin "kitap" kavramına yönelik metaforlar geliştirdikleri dokümanların çözümlemesi içerik analizi yöntemi ile yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizi dokümanların elektronik ortama aktarılması ve ayıklanması, metafor ve gerekçelerin sınıflandırılması, kavramsal kategorilerin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ve nicel veri analizi aşamalarından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan lise ve ortaokul öğrencileri 118, öğretmenler ise 42 metafor geliştirilmiştir. Kitap kavramına ilişkin öğretmen tarafından geliştirilen 42 metafor 6 kavramsal kategori altında, öğrenciler tarafından geliştirilen 118 metafor ise 5 kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Anahtar Sözcükler: İletişim; okuma; okuma alışkanlığı; kitap; metafor

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the metaphors that the primary and secondary school students and teachers have had about the book concepts in this study, phenomenology model, one of the qualitative research method have been used in this study. 231 students who have been studying and 61 teachers who have been working in a high school in Küçükçekmece and Avcılar in İstanbul in second term of 2018-2019 instruction and education year. The analysis of the documents that the students and teachers have formed about the concept of books has been done with the content analysis. Analysis of the data, transmission of the documents into the electronic system and extraction of them, the classification of the metaphor and the reasons, improvement of conceptual categories, validity and reliability studies and quantities data analysis have formed the stages of this study. The students have had 118 metaphors and the teachers have had 42 ones. There are 42 teachers metaphors about the book concept and it has been classified in 6 conceptual categories. Students metaphors about the concept of books consists of 118 metaphors and 5 conceptual categories.

Key words: Communication, Reading, The Habit of Reading, Book, Metaphor

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında bilgiye ulaşma ne kadar kolay ve hızla olsa da en temel bilgi edinme aracı kitap okumadır. Okuma, kişinin sosyalleşmesini, toplumsallaşmasını, hayata daha rahat bir şekilde uyum sağlamasını, olaylara farklı pencerelerden bakabilmesini, ön yargılardan kurtulmasını, duyu ve düşüncelerini kolayca ifade etmesini, kendisini geliştirmesini, çevresiyle uyum sağlamasını, teknoloji ve diğer alanlardaki ilerlemeleri takip etmesini sağlar. Okuma, kişinin aydınlanmasının temelini oluşturan, anlama ve kavrama düzeyini artıran, bilgi ve kelime dağarcığını genişleten, öğrenmenin temel taşı olan bir etkinliktir (Gönen, Öncü ve Isıtan, 2004). Okuma, bireylerin kişiliklerini biçimlendiren, hayal dünyalarını genişleten, farklı deneyimler elde etmesine katkı sağlayan bir beceridir (Şahin, 2010: 1). Okuma, kişinin çevresindeki olay ve olguları araştırıp keşfetmesini ve modern çağın gereksinimlerine ayak uydurmasını sağlayan vazgeçilmez bir araç 2 konumundadır (Yılmaz ve Benli, 2010: 282). Toplumsal, ekonomik, kültürel ve teknolojik alanlarda yaşanan hızlı gelişmeler ile bilginin önemi artmış, okuma toplumların ve bireylerin bilgiyi elde etmesinde en önemli ön koşul olmuştur

Günümüzde ülkelerin ekonomik, kültürel ve toplumsal yönden gelişmişlik ve kalkınmışlık düzeylerinin göstergesinde okuma ve yazma önemli bir ölçüt olarak kabul edilmektedir (Mavi Ç, 2006:13). Uygur toplumlarında bireyin ilerlemesi, önemli görevlere gelmesi, gelişmiş bir okuma yazma becerisine sahip olmasıyla mümkündür (Çelenk, 2007: 18).

Okumanın alışkanlık hâline gelmesinde rol oynayan birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenleri, Maraşlı (2005:185-186) “Çocuk, okula başlayana kadar ebeveyni, başladıktan sonra da öğretmeni taklit eder. Bu nedenle öğrencilerinin öğretmenlerini gördüğü ortamlarda; öğretmenin çok okuması, öğrencileri çok okumaya isteklendirme ve yöneltmede önemli bir etkiye sahiptir.” şeklinde ifade etmiştir. Öğretmenlerin görevleri çocuklara erken yaşta kitap dostluğu kazandırmak olmalıdır. Çünkü kitap “çocuklar ve gençler için yalnızca dil gelişimi ve düşünsel güçlerini geliştirmeyi amaçlamakla kalmayıp, onların kişiliklerini biçimlendirebilmelerini, daha olumlu değerler kazanabilmelerini ve içinde yaşadıkları çevreye uyumlarını kolaylaştırmayı (Öner ve Yeşilyaprak, 2006:560).” sağlayan temel bir araçtır.

Okumaya karşı alaka ve alışkanlıklarda istenen seviyeye ulaşılabilmesi için ilk olarak öğrenciye kitabın farkına varması sağlanmalıdır. Öğrencinin farkına varmasını sağlamanın bir yolu öğrenciyi ilgisini çeken kitaplara yönlendirmektir. Bu yönlendirme de öğrencilerin zevkle okuyabileceği sınıf kitaplığında bulunan kitaplarla yapılabilir. Öğretmenlerin sınıf kitaplığı oluşturma konusunda dikkatli olmaları gerekmektedir. İpşiroğlu'nun (1997: 66) da belirttiği gibi, öğretmenin sınıf ve okul kütüphanelerini esaslı bir şekilde incelemesi, hangi kitapların hangi seviyedeki öğrencilere, hangi açılarından uygun olduğunu, hangi kitaplardan hangi derslerde yararlanılabileceğini tespit etmesi, bunların yanında yeni yayınları izleyip yeni kitaplar teklif etmesi gerekir. Bu yüzden öğrenciyi kitap okumaya teşvik edecek olan öğretmenlerin öğrencinin kitabı hangi dönemlerinde nasıl algıladıklarını çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin kitabı nasıl algıladıklarını anlamak için öğrencilerin kitabı neye benzettiklerini ve nasıl tanımladıklarını bilmek önemlidir. Bu benzetim ve tanımlar da metafor ile ilgili bir durumdur. Metaforu bilgi ile duyu arasında bir köprü olarak tanımlayan Modell (2009:6), metaforun sadece dilin bir özelliği olmadığını aynı zamanda bilişin temel yapılarından biri olduğunu vurgulamaktadır. Strenski'ye göre (1989:137) metaforların sonuçları vardır. Bu sonuçlar bizim tutumlarımızı şekillendirir, ayrıca davranışlarımızı da belirler. Öğrencilerin kitabı nasıl algıladıklarını anlamada öğrencilerin geliştirecekleri metaforlar öğretmenlere ve ailelere ışık tutacaktır. Çünkü metaforlar, iki şey arasında karşılaştırma yapmak, iki şey arasındaki benzerliklere dikkat çekmek, bir şeyi başka bir şeyin yerine koyarak açıklamak, anlaşılması zor olan konularda veya bazı kavram, algı ve tutumları daha anlaşılır ifade etmede ve soyut kavramların zihinde somutlaştırılmasında kullanılır (Saban, 2004:132; Döş, 2010:609; İbret ve Aydınöz, 2011:87). Bireyler tarafından yapılan metafor özelliğindeki benzetimler aslında bireysel bir tanıma girmektedir. Dale ve Lyddon'a göre (2000:141), yapılandırmacı anlayışa sahip

Ortaokul ve lise öğrencilerinde metaforik algı olarak kitap olanlar sabit bir doğrunun varlığını kabul etmek yerine öznel gerçekliği vurgulamaktadırlar. Bu nedenle bireylerin her birinin görüşü genelleme kaygısı olmaksızın değerli bulunmalı ve süreç içerisinde farklılıkların olabileceği unutulmamalıdır. Dolayısıyla metafor özelliğindeki bu benzetim ve tanımlar da dikkate alınmalıdır. Morgan' a göre (1998:14), metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen bir düşünce biçimi ve bir görme biçimi anlamına gelir. Lakoff ve Johnson da (2005: 27) metaforları “bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmek” olarak ele almaktadır. Bu nedenle de metaforların insanların kendi gerçekliklerini nasıl kurdukları ve dünyayı nasıl algıladıklarının kavranmasında yardımcı olacağını ifade etmişlerdir. Ülkemizde son yıllarda bir kavrama yönelik algıları belirlemek için metafor çalışmalarının yapıldığı gözlenmektedir.

Yapılan çalışmalar (Sadık ve Sarı, 2012; Alacapınar, 2011; Güven ve Güven, 2009; Cerit, 2008) incelendiğinde kavrama yönelik algıyı belirlerken metaforların geliştirilmesinin etkili bir yöntem olduğu görülmüştür. Çeşitli benzetmeler yoluyla geliştirilen metaforlarla öğrencilerin dünyasında kitapların nasıl yer aldığı hakkında bilgi edinebiliriz. Bu da geleceğin okuyan bireylerini yetiştirmek için ilgili kurumlara, eğitimcilere ve ailelere neler yapılması gerektiği konusunda rehberlik yapabilir. Sıralanan gerekçeler doğrultusunda, bu çalışmada kitap kavramının öğretmenler ve öğrenciler tarafından nasıl algılandığının metaforlar yoluyla araştırılması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verileri analizinde kullanılan teknikler, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin ve öğrencilerin “Kitap” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik algıları ortaya çıkarmak amacı ile bu çalışmada, nitel araştırma modellerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu tür araştırmalarda ,araştırmacı inceleyeceği birey ve gruplarla birebir görüşmeler yaparak farkında olduğumuz ya da olmadığımız olgular ile ilgili yeni bilgiler elde etmeye çalışır (Gürbüz ve Şahin, 2015).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılının 2. döneminde İstanbul ili Küçükçekmece ve Avcılar ilçe sınırları içerisinde yer alan ortaokul ve liselerde görev yapan toplam 61 öğretmen ve 231 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ait bilgiler aşağıda Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Okul Türü						
Ortaokul Öğretmen	21	70	9	30	30	100
Lise Öğretmen	26	83	5	17	31	100
Ortaokul Öğrencisi	55	48	58	52	113	100
Lise Öğrencisi	118	100	0	100	118	100
Toplam	220	75	72	25	292	100

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunda yer alan ortaokul öğretmenlerin % 70 “kadın” ve % 30“erkek” öğretmendir. Lise Öğretmenlerin % 83’ü kadın %17’si erkek öğretmendir. Ortaokul öğrencilerinin %48’i kız öğrenci, %52’si erkek öğrencidir. Lise öğrencilerinin %100 ‘ü kız öğrencileridir.

2.3. Veri Toplama

Araştırma verilerini toplamak için, veri toplama aracı olarak nitel araştırma yönteminde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu araştırmada, Katılımcıların “Kitap” kavramına ait sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla öğretmenlerden ve öğrencilerden “Kitap.....benzer, çünkü.....” cümlesini sadece tek bir metafor üzerinde düşünerek tamamlanması istenmiştir. Bu formdan elde edilen cevaplar araştırmanın veri kaynağını oluşturmuştur.

Çalışmada veriler, 2018-2019 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde İstanbul ili Küçükçekmece ve Avcılar ilçe sınırları içerisinde yer alan , ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenler ve ortaokul 5.,6.,7., ve 8. Sınıf öğrencileri ile lise 9.,10.,11. ve 12. Sınıf öğrencilerine gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra araştırmacılar tarafından elden dağıtılarak uygulanmış, tekrar elden toplanmıştır. Bu şekilde gerçekleştirilen uygulamada katılımcılardan elde edilen 292 görüşme formu analiz işlemi için kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde kodlama, temaların bulunması, verilerin kod ve temalara göre örgütlenmesi aşamalarından oluşan içerik analizi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2016) göre içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Öğretmen ve öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar, aşağıda ayrıntılı olarak bahsedilen aşamalar ile analiz edilmiştir: Kodlama ve ayıklama, Örnek metafor belirleme, Kategori geliştirme ve Geçerlik ve güvenirliği sağlama (Saban, 2008).

Kodlama ve ayıklama: Öğretmenlere ve öğrencilere elden dağıtılıp tekrar elden toplanan görüşme formları öncelikle gözden geçirilmiş, bazı öğrencilerin geçerli metafor üretmedikleri için bu cevaplar değerlendirme dışı tutulmuştur. Geliştirilen metaforlar ve gerekçeleri, öğretmenlerin çalıştıkları okul türü ve cinsiyeti ile araştırmacı tarafından verilen numarayı belirten ifadelerle kodlanarak yazılmıştır.

Öğrencilerin hangi kademedede oldukları, hangi sınıfta oldukları, cinsiyeti ve araştırmacı tarafından verilen numarayı belirten ifadelerle kodlanmıştır. Üç elemanlı bu kodlamada, ilk harf öğretmenin çalıştığı kurum türünü (O: Ortaokul; L: Lise) , ikinci harf Öğretmenin cinsiyetini (K: Kadın; E:Erkek) son olarak verilen rakam ise öğretmenin sayısını ifade etmektedir. Örnek OK7, LE20 gibi. Öğrenciler için ise dört elemanlı kodlama yapılmıştır.Bu kodlamada ilk harf öğrencinin hangi kademedede olduğu (O:Ortaokul; L: Lise),ikinci harf Öğrenci olduğu (Ö:Öğrenci) ,Üçüncü rakam öğrencinin hangi sınıfta olduğu(5:5.sınıf);dördüncü rakam ise öğrencinin sayısını ifade etmektedir.Örnek OÖE51(Ortaokul Öğrencisi Erkek 5.sınıf 1. Kişi) gibi

Örnek metafor derleme: Öğretmenlere uygulanan görüşme formlarından analiz işlemine uygun olan 61 görüşme formu ayrıldıktan sonra, tek tek incelenmiş ve öğretmenlerin “Kitap” kavramına ilişkin 42 metafor ürettikleri belirlenmiş, öğrenciler ise “Kitap” kavramına ilişkin 118 metafor ürettikleri belirlenmiştir. Bu 118 metaforun sadece 5 tanesi gruplandırılmamıştır.112 tanesi gruplandırılmıştır. Oluşturulan bu metaforların içerisinde grubunu en iyi temsil eden metaforlar gruplandırılmış olup, bulgular kısmında, ilgili grubun hemen altında örnek olarak sunulmuştur.

Kategori geliştirme aşaması: Veri toplama formunda yer alan Öğretmenlere ve öğrencilere ait kodlarla, metaforların nedenlerinin birlikte yer aldığı bir tablo oluşturulmuştur. Bu şekilde bir araya getirilen “Kitap” kavramlarına ilişkin metaforlar ve nedenleri arasındaki ilişkiler analiz edilerek ilgili olanlar bir araya getirilmek suretiyle kategoriler oluşturulmuştur. Öğretmenler tarafından “Kitap” kavramına ilişkin oluşturulan metaforlar içerikleri dikkate alınarak toplamda 6 kategoriye ayrılmıştır. Öğrenciler tarafından ‘Kitap’ kavramına ilişkin oluşturulan metaforlar 5 kategoriye ayrılmış ancak oluşturulan kategorilerden herhangi birine dahil edilemeyen 5 metafor ‘Diğer’ adı altında kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler Öğretmenler için “Kitap Umut’tur; Kitap Yönlendiricidir; Kitap yaşam Biçimidir; Kitap Tabiattır; Kitap Bilgidir; Kitap Bütünleştiricidir. Öğrenciler için oluşturulan kategoriler ise “Kitap Umut’tur; Kitap Yönlendiricidir; Kitap yaşam Biçimidir; Kitap Tabiattır; Kitap Bilgidir; Kategorilerden herhangi birine dahil edilemeyen Diğer adı altında kategori haline getirilmiştir

Geçerlik ve güvenilirlik: Araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak (veya artırmak) için kullanılan en önemli iki ölçüttür. ‘Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmanın sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır’(Yıldırım &Şimşek, 2005,s.257).

Bu doğrultuda, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Öğretmenler tarafından verilen yanıtlara bakıldığında “Kitap” kavramına ilişkin 42 ve Öğrenciler için ise 112 metafor olduğu gözlemlenmiş, bulgular kısmında bu metaforları temsil ettiği düşünülen farklı kategori alanı belirlenmiştir. Oluşturulan kategoriler altına yerleştirilmiş metaforların, buldukları kategoriyi temsil edip etmediğinin kontrolünün sağlanması adına bir alan uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak adına yapılan bu aşamada, “Kitap” kavramına ilişkin 42 metafor 6 kavramsal kategori ve Öğrencilerin ise 112 metafor ve 5 kavramsal kategori tabloları ayrı ayrı biçimde, henüz eşleştirme yapılmamış haliyle, bir alan uzmanı (1 öğretim üyesi) ile paylaşılmış, kendisinden metaforları, kavramsal kategorilerden uygun gördüğü birine yerleştirmesi istenmiştir. Uzman tarafından yapılan eşleştirme ile araştırmacıların yaptığı eşleştirme birbiri ile kıyaslanmıştır

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrenciler ve öğretmenlerin “Kitap” kavramı hakkında ürettikleri metaforlara ilişkin olarak elde edilen bulgular Tablolar halinde sunulmuş ve analiz edilmiştir.

3.1. Kitap Kavramına İlişkin Öğretmen Bulguları

Öğretmen algılarına dayalı olarak “Kitap” kavramına ilişkin 42 adet metafor saptanmıştır ve üretilen metaforlar Tablo 2’de alfabetik sırada sunulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin algılarına dayalı olarak “Kitap” kavramına ilişkin 42 adet metaforun üretildiği görülmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu tarafından üretilen ilk beş metafor incelendiğinde sırasıyla; Dost (n=5), Okyanus(n=4), Kainat (n=3), Ayna (n=3) ve Dünya(n=3) olduğu görülmektedir.

61 Öğretmenler tarafından üretilen 42 adet metafor araştırmacılar tarafından 6 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler;

1. Kitap Umuttur
2. Kitap Yönlendiricidir
3. Kitap Yaşam Biçimidir
4. Kitap Tabiattır
5. Kitap Bilgidir
6. Kitap Bütünleştiricidir

Tablo 2. “Kitap” kavramına ilişkin Öğretmenler tarafından üretilen metaforlar

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Ayna	4	22	Geçmişe Ve Geleceğe	1
2	Ağaç	1	23	Gemi	1
3	Doğa	1	24	Gözlük	1
4	Dost	5	25	Alın Yazısı	1
5	Dünya	3	26	Hayat	2
6	Kapı	1	27	Hoşgörü	1
7	Karpuz	1	28	İnsan	2
8	Kayık	1	29	Kara Delik	1
9	Kutu	1	30	Koltuk	1
10	Mum	1	31	Labirent	2
11	Sohbet	1	32	Merdiven	2
12	Şelale	1	33	Mevsim	1
13	Yağmur Bulutunu	1	34	Meyve	1
14	Yapboza	1	35	Mutluluk	1
15	Yolculuk	1	36	Okyanus	5
16	3.Gözdür	1	37	Projeksiyon	1
17	Arkadaş	2	38	Seyhat	1
18	Ay Ve Yıldız	1	39	Similasyon	1
19	Beyin	1	40	Su	1
20	Yemek	2	41	Yenilik	1
21	Kainat- evren	2	42	Yol	1
				TOPLAM	61

3.1.1. Kitap Umuttur

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Umuttur” kategorisinde, 3 öğretmen tarafından üretilen 3 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. “Kitap Umuttur” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Hoşgörü	1	3	Kutu	1
2	Dünya	1		TOPLAM	3

Tablo 3 incelendiğinde, bu kategoride öğretmenler tarafından en fazla üretilen metaforun Umud,dünya,kutu(n=3) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Umuttur” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğretmenler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Dünya: “içinde olması gereken hayal ettiğimiz bazen gerçek hayatta olması gereken ama gerçekleştirilmeyen hatalardır (OK1)

Hoşgörü: bizi hiçbir zaman reddetmez kapısı daima açıktır(OK10).

3.1.2. Kitap Yönlendiricidir

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Yönlendiricidir” kategorisinde, 25 öğretmen tarafından üretilen 16 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. “Kitap Yönlendiricidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Dost	5	9	Gözlük	1
2	Ay ve Yıldız	1	10	İnsan	2
3	Mum	1	11	Kainat (Evren)	1
4	Arkadaş	2	12	Yol	1
5	Yenilik	1	13	Kayık	1
6	Labirent	2	14	Seyehat	1
7	Kapı	1	15	Gemi	1
8	Merdiven	2	16	Yolculuk	2
				TOPLAM	25

Tablo 4 incelendiğinde, bu kategoride öğretmenler tarafından en fazla üretilen metaforun dost (n=5) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Yönlendiricidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğretmenler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örnekler yer verilmiştir.

Dost: “İnsana keyif verir, bilgi verir, onunlayken sıkılmazsın” (LK24).

Yol: insanı bir yerden alır ve bir hedefe ulaştırır (OK3)

3.1.3. Kitap Yaşam Biçimidir

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Yönlendiricidir” kategorisinde, 16 öğretmen tarafından üretilen 12 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. “Kitap Yaşam Biçimidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Sohbet	1	7	Yemek	2
2	Similasyon	1	8	Ayna	2
3	Koltuk	1	9	Okyanus	1
4	Dünya	3	10	Geçmiş ve Gelecek	1
5	Hayat	1	11	3.Göz	1
6	Alın Yazısı	1	12	Beyin	1
				TOPLAM	16

Tablo 5 incelendiğinde, bu kategoride öğretmenler tarafından en fazla üretilen metaforun dünya (n=3) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Yaşam Biçimidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğretmenler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örnekler yer verilmiştir.

Beyin: “geçmişin ve geleceğin hafızasıdır ” (OK20).

Ayna: kitaba her baktığımızda kendimizden birşeyler buluruz (OE5)

3.1.4. Kitap Tabiattır

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Tabiattır” kategorisinde, 12 öğretmen tarafından üretilen 10 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. “Kitap Tabiattır” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Kainat (Evren)	1	6	Meyve	1
2	Okyanus	3	7	Doğa	1
3	Kara Delik	1	8	Ağaç	1
4	Şelale	1	9	Yağmur Bulutu	1
5	Su	1	10	Mevsimler	1
				TOPLAM	12

Tablo 6 incelendiğinde, bu kategoride öğretmenler tarafından en fazla üretilen metaforun okyanus (n=3) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Tabiattır” kategorisine ilişkin üretilen metaforların 12 öğretmen tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örnekler yer verilmiştir.

Okyanus: “Kitap da okyanus gibi uçsuz bucaksız, içinde her şeyi (bilgiyi) barındırır.” (OK15).

Meyve: “her bir ayrı kitap bir tattır.”(OE1)

3.1.5. Kitap Bilgidir

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Bilgidir” kategorisinde, 2 öğretmen tarafından üretilen 2 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. “Kitap Bilgidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Ayna	1	2	Projeksiyon	1
TOPLAM					2

Tablo 7 incelendiğinde, bu kategoride öğretmenler tarafından en fazla üretilen metaforun ayna ve projeksiyon (n=1) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Bütünleştiricidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğretmenler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Ayna: “Kitabı okuyan kişinin düşüncelerini ,duygularını degerini yansıtır” (LK7).

Projeksiyon: “Benim yaşayıp kelimelere dökemediğim hislerimi dile getirip bana ayna tutar.” (LK17)

3.1.6. Kitap Bütünleştiricidir

Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Bütünleştiricidir” kategorisinde, 3 öğretmen tarafından üretilen 3 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. “Kitap Bütünleştiricidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Hayat	1	3	Yapboz	1
2	Karpuz	1			
TOPLAM					3

Tablo 8 incelendiğinde, bu kategoride öğretmenler tarafından en fazla üretilen metaforun hayat,karpuz ve yapboz (n=1) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Bütünleştiricidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların 3 öğretmen tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Yapboz: “Her kitap bir yapboz parçasınıır,bütün parçaları birleştirince bilgiye bütüne ulaşırız.” (OK13).

Hayatın ciltlenmiş hali : “Bir zaman çizgisi üzerinde ilerler.farklı kişilerle tanışır ve onlarla bambaşka duyguları yaşarız.Gerçek hayattakinden daha gerçektir çoğu zaman” (LE2)

3.2. Kitap Kavramına İlişkin Öğrenci Bulguları

Öğrencilerin algılarına dayalı olarak “Kitap” kavramına ilişkin 112 adet metafor üretilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu tarafından üretilen ilk beş metafor incelendiğinde sırasıyla; İnsan (n=15), Dünya(n=12), Ağaç (n=10), Öğretmen (n=8) ve Beyin(n=6) olduğu görülmektedir. Tablo 9’da öğrenciler tarafından üretilen metaforlar yer almaktadır.

Tablo 9. “Kitap” kavramına ilişkin Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Bilgi	4	22	Boya	2
2	Dizi	1	23	Bulut	2
3	Ağaç	10	24	Cevap	1
4	Aile	1	25	Çelik Yelek	1
5	Akıl	1	26	Çiçek	4
6	Anahtar	4	27	Çikolata	1
7	Anne Ve Baba	2	28	Çocuk	1
8	Arama Motoru	1	29	Defile	1
9	Arkadaş	3	30	Deniz	2
10	Aşk	2	31	Diktörtgen	1
11	Balon	2	32	Dünyadaki Güzel Şeyler	1
12	Bardak	1	33	Dost	6
13	Beyin	6	34	Duygu	1
14	Bilgi Dünyası	1	35	Dünya	12

15	Bilgi Evi	1	36	Dünya İle Bağlı Olm. Yer	1
16	Bilgi Havuzu	1	37	Düşünce	1
17	Bilgi Kaynağı	1	38	Eğitim Yuvası	1
18	Bilgi Kurdu	1	39	Fener	2
19	Bilgi Kutusu	1	40	Empati Duygusu	1
20	Bilgisayar	1	41	Ev	2
21	Bilim İnsanları	1	42	Evren	1

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
43	Flash Bellek	1	81	Okul	2
44	Gelecek	2	82	Okumak	1
45	Gizli Sanık	1	83	Okyanus	1
46	Gökkuşağı	1	84	Olgunluk	1
47	Gökyüzü	5	85	Öğrenmek	1
48	Göl	1	86	Öğretmen	8
49	Güneş	4	87	Ömür	1
50	Güneş Işığı	1	88	Özgürlük	2
51	Günlük	1	89	Pamuk	1
52	Hayal	6	90	Pusula	1
53	Hayal Dünyası	4	91	Resim	1
54	Hayal Gücü	1	92	Ruh Hali	1
55	Hayal Kurmak	1	93	Rüya	5
56	Hayaller Dünyası	1	94	Rüzgar	1
57	Hayat	7	95	Saat	1
58	Hazine	3	96	Saray	1
59	Herşey	1	97	Sayfa	1
60	Hurda	1	98	Serüven	1
61	Huzur	1	99	Ses	2
62	İlaç	1	100	Sevgi	2
63	İnsan	15	101	Sevgili	1
64	İnternet	1	102	Sözcük	1
65	Kalp Atışı	1	103	Su	2
66	Kapı	5	104	Şarkı	1
67	Kaya	1	105	Şişe	1
68	Kelime	1	106	Toprak	1
69	Kitap	1	107	Uçan Halı	1
70	Klavuz	1	108	Umut	2
71	Koruma Kolları	1	109	Uzay	2
72	Kral	2	110	Yaprak	1
73	Kum Saati	1	111	Yaşam	1
74	Kuş	1	112	Yıldız	1
75	Kutu	2	113	Yiyecek	1
76	Labirent	1	114	Yol	1
77	Macera	2	115	Yolculuk	1
78	Merdiven	1	116	Yön Gösteren Ok	1
79	Mutluluk	1	117	Zeka	1
80	Mürekkep	1	118	Zihin	1
				TOPLAM	231

Öğrenciler tarafından üretilen 112 adet metafor araştırmacılar tarafından 5 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler;

1. Kitap Bilgidir
2. Kitap Tabiatıdır
3. Kitap Umuttur
4. Kitap Yaşam Biçimidir
5. Kitap Yönlendiricidir

3.2.1. Kitap Bilgidir

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Bilgidir” kategorisinde, 45 öğrenci tarafından üretilen 31 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10 incelendiğinde, bu kategoride öğrenciler tarafından en fazla üretilen metaforun bilgi (n=4) ve dünya (n=4) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Bilgidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların 45 öğrenci tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Hazine: “içinde bir sürü bilgi vardır ” (OÖK617).

Beyin : “kitabı okudukça bilgi artar ne kadar okursak o kadar iyi” (LÖ1224)

Tablo 10. “Kitap Bilgidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Bilgi	4	17	Dünya İle Bağı Olm.Yer	1
2	Arama Motoru	1	18	Eğitim Yuvası	1
3	Balon	2	19	Evren	1
4	Bardak	1	20	Hayat	2
5	Beyin	3	21	Hazine	3
6	Bilgi Dünyası	1	22	İnternet	1
7	Bilgi Evi	1	23	Kapı	1
8	Bilgi Havuzu	1	24	Kelime	1
9	Bilgi Kaynağı	1	25	Kitap	1
10	Bilgi Kurdu	1	26	Kum Saati	1
11	Bilgi Kutusu	2	27	Kutu	1
12	Bilgisayar	1	28	Resim	1
13	Bilim İnsanları	1	29	Şişe	1
14	Cevap	1	30	Uzay	2
15	Çelik Yelek	1	31	Yiyecek	1
16	Dünya	4		TOPLAM	45

3.2.2. Kitap Tabiattır

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Tabiattır” kategorisinde, 42 öğrenci tarafından üretilen 19 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11 incelendiğinde, bu kategoride öğrenciler tarafından en fazla üretilen metaforun ağaç (n=10) ve gökyüzü (n=5) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Bilgidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğrenciler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Yıldız: “kitap okundukça kitaplar yıldız gibi parlak” (OÖK514).

Rüzgar: “seni alır bilmediğin yerlere macerelerına sürükler” (LÖ1220)

Tablo 11. “Kitap Tabiattır” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Ağaç	10	11	Güneş Işığı	4
2	Bulut	2	12	Kaya	1
3	Çiçek	4	13	Okyanus	1
4	Deniz	1	14	Pamuk	1
5	Dünyadaki Güzel Şeyler	1	15	Rüzgar	1
6	Dünay	1	16	Su	2
7	Gökkuşluğu	3	17	Toprak	1
8	Gökyüzü	5	18	Yaprak	1
9	Göl	1	19	Yıldız	1
10	Güneş	4		TOPLAM	42

3.2.3. Kitap Umuttur

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Tabiattır” kategorisinde, 44 öğrenci tarafından üretilen 27 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. “Kitap Umuttur” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Anahtar	2	15	Kapı	1
2	Aşk	2	16	Kuş	1
3	Deniz	1	17	Kutu	1
4	Dizi	1	18	Macera	1
5	Dünya	4	19	Mutluluk	1
6	Düşünce	1	20	Özgürlük	1
7	Gelecek	2	21	Rüya	5
8	Hayal	6	22	Saat	1
9	Hayal Dünyası	2	23	Uçan Halı	1
10	Hayal Gücü	1	24	Umut	2
11	Hayal Kurmak	1	25	Yaşam	1
12	Huzur	1	26	Yolculuk	1
13	İlaç	1	27	Zihin	1
14	Kalp Atışı	1		TOPLAM	44

Tablo 12 incelendiğinde, bu kategoride öğrenciler tarafından en fazla üretilen metaforun hayal(n=6) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Umuttur” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğrenciler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Uçan Halı: “kitap seni alır götürür uzak dünyalara güzel yerlerde okunmayı bekler” (OÖK618).

Hayal: “ulaşmak istediğimiz yapmak istediğimiz her şey baş karakterlerle canlandırırız” (LÖ1217)

3.2.4. Kitap Yaşam Biçimidir

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Yaşam Biçimidir” kategorisinde, 31 öğrenci tarafından üretilen 23 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. “Yaşam Biçimidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Akıl	1	13	Olgunluk	1
2	Duygu	1	14	Öğretmen	1
3	Dünya	1	15	Ömür	1
4	Empati Duygusu	1	16	Özgürlük	1
5	Ev	2	17	Ruh Hali	1
6	Günlük	1	18	Saray	1
7	Hayal Dünyası	3	19	Serüven	1
8	Hayat	5	20	Ses	1
9	Her şey	1	21	Sevgi	1
10	İnsan	2	22	Sözcük	1
11	Macera	1	23	Şarkı	1
12	Okumak	1		TOPLAM	31

Tablo 13 incelendiğinde, bu kategoride öğrenciler tarafından en fazla üretilen metaforun hayat (n=5) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Yaşam Biçimidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğrenciler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

Hayat: “hayatımızdan örnekler taşır bize hayatı örneklendirir” (OÖK717).

Bir insanın günlüğüne: “her sayfasında ayrı yaşanmışlıklar ayrı gün ve ayrı insanlar vardır.” (LÖ1214)

3.2.5. Kitap Yönlendiricidir

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda üretilen metaforlar arasından oluşturulan “Kitap Yönlendiricidir” kategorisinde, 64 öğrenci tarafından üretilen 29 metafor bulunmaktadır ve bu kategori altında üretilen metaforlar Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. “Kitap Yönlendiricidir” kategorisi

Metafor Kodu	Metafor Adı	f	Metafor Kodu	Metafor Adı	f
1	Aile	1	16	Labirent	1
2	Anahtar	2	17	Merdiven	1
3	Anne Ve Baba	2	18	Mürekkep	1
4	Arkadaş	3	19	Okul	2
5	Beyin	3	20	Öğrenmek	1
6	Boya	2	21	Öğretmen	7
7	Çocuk	1	22	Pusula	1
8	Dost	6	23	Sayfa	1
9	Fener	2	24	Ses	1
10	Flash Bellek	1	25	Sevgi	1
11	Gizli Sanık	1	26	Sevgili	1
12	İnsan	13	27	Yol	1
13	Kapı	3	18	Yön Gösteren Ok	1
14	Klavuz	1	29	Zeka	1
15	Kral	2		TOPLAM	64

Tablo 14 incelendiğinde, bu kategoride öğrenciler tarafından en fazla üretilen metaforun insan (n=13) olduğu görülmektedir. Aşağıda “Kitap Yönlendiricidir Bilgidir” kategorisine ilişkin üretilen metaforların öğrenciler tarafından açıklanan mantıksal dayanaklarına ilişkin örnekler yer verilmiştir.

Boya: “boya resmi, kitap insanı renklendirir.” (OÖE624).

İnsan:” her kitabın farklı bir içeriği farklı bir duygusu vardır tıpkı insanlar gibi” (LÖ1226)

4. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Kitap kavramına yönelik öğrencilerin ve öğretmenlerin algıları; okuma sevgisi ile okuma tutkusunun yerleştirilmesi ve geliştirilmesinde önemlidir. Bu algıyı metaforlar sayesinde belirlemek mümkündür. Öğrencilerin kitap kavramı algılarının belirlenerek öğrencilerin okuma alışkanlığının gelişmesine yönelik çalışmalara yön verilebilir. Lise- ortaokul öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kitap kavramına ilişkin metaforlarını incelemek amacıyla yapılan bu çalışmanın sonuçları araştırma sorularına göre sıralanmıştır. Sınıflara göre öğrencilerin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde lise ve ortaokul öğrencileri 118, öğretmenler ise 42 metafor geliştirmiştir. Kitap kavramına ilişkin geliştirilen öğretmen metaforu 42 olup 6 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Oluşturulan bu 6 kavramsal kategoride yer alan metafor sayılarına göre; Kitap umuttur (3), Kitap yönlendiricidir (24), Kitap yaşam biçimidir (16), Kitap tabiidir (12), Kitap bütünlendiricidir (3) ve Kitap bilgidir (2) şeklinde kategorilendirilmiştir. Kitap kavramına yönelik geliştirilen öğrenci metaforu toplam 118 metafordan 5 kavramsal kategori oluşturulmuştur. Oluşturulan bu 5 kavramsal kategoride yer alan metafor sayılarına göre; kitap umuttur (44), kitap bilgidir (45), kitap tabiidir (42), kitap yaşam biçimidir (31), kitap yönlendiricidir (64), şeklinde sınıflandırılmış olup (5) öğrencinin algılamış olduğu metafor kategorilendirilmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin ve öğretmenlerin kitap metaforu oluştururken her iki sınıf düzeyinde de ortak metaforlar geliştirdiği, geliştirilen metaforların yaşa göre farklılaştığı, yaş düzeyi değiştikçe kitap algılarının değiştiği ve ilerleyen yaşlarda öğrencilerin olumsuz ifadeler de kullandıkları belirlenmiştir. Olumsuzlukları azaltmak için çocukların dikkatlerini çeken kitapları okumaları sağlanabilir. Çocuklar dikkatlerini çekmeyen ya da ilgi duymadıkları kitabı okumaya zorlanırlarsa çocuklarda kitaba karşı olumsuz algı oluşabilir. Tuncer ve Şirin (2000, s. 201) 11-12 yaş dönemindeki kız ve erkek çocuklarında okuma eğiliminin arttığı, okuma arzusunun dorukta olduğunu belirterek bu dönemde çocukların ellerine ne geçerse -özellikle efsaneler, doğa ve fen konularında- okuduklarını ifade etmiştir. Bu ifade çalışmada elde edilen sonuçla paralellik göstermemektedir. Çizgi kahraman olarak kitap kavramsal kategorisinde ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerine göre daha çok metafor geliştirdiği görülmüştür. Tuncer ve Şirin’e (2000, s. 200) göre 9- 10 yaş dönemindeki çocukların hayal gücünün en geniş olduğu dönemdir. Bu yüzden çocuklar, klasik fakat uzun masallardan fantezi romanlarına kadar hayal gücünü besleyen bütün eserleri okurlar. Gerçekleri, bildikleri halde hayali unsurları da aynı gerçeklikle kabul edebilirler. Öğretmenler bu çalışmada elde edilen sonuçlardan yola çıkarak ortaokul ve lise kademelerinin öğrencilerinin kitap kavramına yükledikleri genel anlam ile ilgili daha fazla fikir sahibi olabilirler. Özellikle kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumların küçük yaşlarda oluştuğu göz önüne alındığında, öncelikli olarak bu tutumu oluşturacak olan anne-babaya ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Anne-baba ve öğretmenlerin

de kitap okuma alışkanlığını tutum haline getirmeleri gerekmektedir. Bu tür çalışmaların daha geniş çalışma grubu ve daha çok sayıda kişiye ulaşarak yaygınlaştırılması sonucu bireylerin kitap hakkındaki yargıları öğrenilerek olumsuz algılar olumluya çevrilebilir. Böylece ülkemizde kitap okuyan kişi sayısında artış sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Alacapınar, F. (2011). İlköğretim okulu öğrencileri “öğretmenlerini” nelere benzetmektedirler. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 249-263
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33 (147), 3-13
- Dale, M. A. ve Lyddon, W. J. (2000). Sandplay: A constructive iststrategy for assessment and change. *Journal of Constructivist Psychology*, 13, 135–154.
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36 (160), 250-265
- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 503-512
- İpşiroğlu, Z. (1997). *Eğitimde yeni arayışlar*. İstanbul: Adam
- İbret, Ü. ve Aydınöz, D. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin “dünya” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 85-102
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar/hayat, anlam ve dil* (Çev. Yavuz, G.). İstanbul: Paradigma.
- Maraşlı, A. (2005). *Okumayı sevdirmeye yolları*. İstanbul: Bilge.
- Modell, A. H. (2009). The metaphor-the bridge between feelings and knowledge. *Psychoanalytic Inquiry*, 29, 6-11.
- Morgan, G., (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*. (Çev. G. Bulut). İstanbul: Mess
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 131-155.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.
- Strenski, E. (1989). Disciplines and communities, armies and monasteries and the teaching of composition. *Rhetoric Review*. 8 (1), 137-145
- Şahin, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının kütüphaneleri kullanma durumları. *Turkish Studies*, 5(4), 1448-1471.
- Tuncer, N. ve Şirin, M. R. (2000). *Çocuk edebiyatı* (3. Baskı). İstanbul: Çocuk Vakfı
- Yıldırım,A.&Şimşek,H.(2005). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* . Ankara:Seçkin Yayınevi